

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

N.

8.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 26 Января — 1834 — Wilno. Piątek. 26 Stycznia.

ОФИЦИАЛЬНЫЕ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ 16-го Января.

Высочайшею Грамотою, 1 Января, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Станислава первой степени*; Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ, Состоящій въ должности Директора Департамента Духовныхъ Дѣлъ Иностранныхъ Исповѣданій, *Вигель (Р. И.)*

Именные Высочайшіе Указы.

1.) *Правительствующему Сенату.*

Утвердивъ представленные Намъ отъ Управляющаго Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія и при семъ препровождаемые проектъ Устава и Штатъ Университета Св. Владиміра, Повелѣваемъ:

1) Силу и дѣйствіе сего проекта, считая со дня открытія Университета, постановить на четыре года, соотвѣтствующіе продолженію перваго учебнаго курса, по истеченіи коего все, подтвержденное и оправданное опытомъ, имѣть войти въ составъ окончательнаго Устава, съ надлежащимъ, по усмотрѣнію Министерства Народнаго Просвѣщенія, дополненіемъ и измѣненіемъ прочихъ распоряженій, въ семъ проектѣ изложенныхъ.

2) Къ постепенному приведенію сего предварительнаго образованія въ полное дѣйствіе, предоставляется Министерству Народнаго Просвѣщенія употребить на первый случай средства и способы, опредѣленные означенному Университету, Указомъ Нашимъ отъ 8 Ноября текущаго года; по мѣрѣ приближенія къ окончательному устройству сего заведенія, о потребныхъ на оное дополнительныхъ издержкахъ изъ Государственнаго Казначейства, Министерство Народнаго Просвѣщенія не оставить, по надлежащемъ соображеніи и сношеніи съ Министерствомъ Финансовъ, войти къ Намъ съ особымъ докладомъ.

3) Существовавшіе доселѣ при Волынскомъ Лицеѣ: Конвиктъ для бѣдныхъ дѣтей, Школу механическую и Училище Землемѣровъ причислить къ Кіевской Гимназіи и предоставить на содержаніе ихъ тѣ же средства, какія они имѣютъ нынѣ, кромѣ 2,970 рублей серебромъ, отпускаемыхъ на первое изъ сихъ заведеній ежегодно, изъ общихъ Поіезуитскихъ доходовъ, которые обратить на потребности Университета Св. Владиміра.

2) *Господину Управляющему Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія.*

Утвердивъ сего числа представленные вами проектъ Устава и Штатъ Университета Святаго Владиміра, Повелѣваю:

1) Принять мѣры къ открытію сего Университета при первой удобности.

2) Не ожидая замѣщенія всѣхъ кафедръ, представляется вамъ приступить первоначально къ открытію необходимыхъ публичныхъ курсовъ, по вашему соображенію и по мѣрѣ возможности.

3) На сей первый разъ Возлагаю непосредственно на ваше усмотрѣніе выборъ и назначеніе ординарныхъ и экстра-ординарныхъ Профессоровъ и Адъюнктовъ и всѣхъ прочихъ Чиновниковъ, имѣющихъ принадлежать къ Университету Св. Владиміра.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

Sankt-Petersburg d. 16 Stycznia.

Przez N a y w y ż s z y dyplomata, pod d. 1 Stycznia, N a y ł a s k a w i e y m i a n o w a n y K a w a l e r e m O r d e r u *S. Stanisława pierwszego stopnia*, Rzeczywisty Radzca Stanu, Zostający w obowiązku Dyrektora Departamentu Spraw Duchownych Obcych wyznań *Wigel. (R. I.)*

IMIENNE NAYWYŻSZE UKAZY.

1) *Rzadzającemu Senatowi.*

Utwierdziwszy przedstawione NAM przez Sprawującego Ministerium Narodowego Oświecenia, i przytém przesyłające się, projekt Ustawy i Etabu Uniwersytetu S. Włodzimierza, Rozkazujemy:

1) Moc i działywanie tego projektu, licząc od dnia otwarcia Uniwersytetu, postanowić na cztery lata, odpowiadające trwaniu pierwszego naukowego kursu, po którego upływie wszystko, potwierdzone i sprawdzone doświadczeniem, ma wejść do składu ostatecznych Ustaw z należytym, podług postrzeżenia Ministerium Narodowego Oświecenia, dopełnieniem i odnienieniem innych rozrządzeń, w tym projekcie objętych.

2) Dla stopniowego przywiedzenia tego poprzędniczego urządzenia do zupełnego skutku, poleca się Ministerium Narodowego Oświecenia użyć na pierwsze zdarzenie środki i sposoby, przeznaczone dla pomienionego Uniwersytetu, Ukazem Naszym 8go Listopada roku bieżącego; w miarę zaś zbliżenia się do ostatecznego urządzenia tego Zakładu, o potrzebnych na nie dodatkowych wydatkach z Podskarbstwa Państwa, Ministerium Narodowego Oświecenia nie zaniecha, po należytym rozważeniu i zniesieniu się z Ministerium Skarbu, wejść do Nas z osobnym przełożeniem.

3) Był dotąd przy Wołyńskim Liceum: Konwikt dla ubogich synów, Szkołę Mechaniki i Szkołę Jeometrów przyłączyć do Kijowskiego Gimnazjum i zostawić na ich utrzymanie też źródła, jakie one teraz mają, prócz 2,970 rubli srebrem, wydawanych na pierwszy z tych zakładów corocznie, z ogólnych pojezuickich dochodów, które obrócić na potrzeby Uniwersytetu S. Włodzimierza.

2) *Panu Zarządzającemu Ministerium Narodowego Oświecenia.*

Utwierdziwszy dnia dzisiejszego przedstawione przez was projekt Ustawy i Etabu Uniwersytetu Świętego Włodzimierza, Rozkazujemy:

1) Przedsięwziąć środki do otwarcia tego Uniwersytetu przy pierwszej sposobności.

2) Nie czekając na osadzenie wszystkich Katedr, poleca się wam przystąpić naprzód do otworzenia niedobicie potrzebnych kursów publicznych, podług waszej uwagi i w miarę możności.

3) Na ten pierwszy raz Wkładam bezpośrednio na waszą uwagę wybor i naznaczenie Professorów Zwyczajnych i Nadzwyczajnych i Adjunktów, oraz wszystkich dalszych Urzędników, mających należeć do Uniwersytetu S. Włodzimierza.

4) По избраніи вами непосредственно на сей раз Ректора и Декановъ, представить первого узаконеннымъ порядкомъ на Мое утверждение.

5) За симъ избраніе Профессоровъ, Адъюнктовъ и Чиновниковъ Университета Св. Владимира на будущее время, имѣть быть производимо на точныхъ правилахъ проекта Устава сего Университета.

На подлинныхъ Собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою написано:
НИКОЛАИ.

въ Санктпетербургѣ
25 Декабря 1833 года.

(С. П. В.)

Высочайшими Приказами, изданными въ С. Петербургѣ:

10 Января. Назначаются: по *Пехотѣ*: Начальникъ 2-й пехотной дивизіи, Генераль-Лейтенантъ *Головинъ 1-й*, Главнымъ Директоромъ, Предсѣдательствующимъ въ Правительственной Коммиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія Царства Польскаго, на мѣсто Свиты Его Императорскаго Величества, Генераль-Маіора Графа *Строгонова 2-го*, а сей Товарищемъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, съ оставленіемъ въ Свитѣ Его Величества. *Нагальниками дивизій*: Начальникъ 11-й пехотной дивизіи, Генераль-Лейтенантъ *Рупертъ*, 2-й пехотной. По *Генеральному Штабу*: Начальникъ Штаба Отдѣльнаго Гренадерскаго Корпуса, Генераль-Маіоръ *Гурко 2-й*, 11-й пехотной. Оберъ-Квартирмейстеръ Отдѣльнаго Гвардейскаго Корпуса, Гвардейскаго Генеральнаго Штаба Полковникъ *Тутковъ*, Исправляющимъ должность Начальника Штаба Отдѣльнаго Гренадерскаго Корпуса, съ переводомъ въ Генеральный Штабъ. *Увольняются отъ службы: за ранамъ*: Состоящій по Арміи Генераль-Маіоръ *Кавенковъ*, съ мундиромъ и пенсіономъ полного жалованья.

11 Января. Умершій, исключается изъ списковъ, по *Кавалеріи*: Исправляющій должность Генераль-Вагенмейстера 1-й Арміи, состоящій по Кавалеріи Подполковникъ *Миллеръ*.

12 Января. Увольняются отъ службы: По *Арміи*: Состоящій по Арміи Генераль-Маіоръ *Скворцовъ 2-й*, съ мундиромъ и пенсіономъ полного жалованья. *За ранамъ*: Состоящій по Арміи Генераль-Маіоръ *Вахарловскій*, съ мундиромъ и пенсіономъ полного жалованья. (Р. И.)

Высочайшій Указъ данный Капитулѣ Россійскихъ ИМПЕРАТОРСКИХЪ И ЦАРСКИХЪ Орденовъ Ноября 22 числа 1833: „По поднесенному Намъ докладу отъ Думы Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владимира, Всемилостивѣйше Пожаловали Мы въ 12-й день Ноября сего 1833 года за тридцатипяти-лѣтнюю въ классахъ безпорочную службу Кавалерами Ордена Нашего Св. Владимира 4-й степени: между прочими: Начальника Артиллерійскихъ Гарнизоновъ Кіевскаго Округа Генераль-Маіора Николая *Мельникова*, Командира 1-й Бригады 1-й Флотской Дивизіи Контръ-Адмирала Егора *Куликина*; Статскихъ Совѣтниковъ: Курляндской Губерніи Виндавскаго Уѣзднаго Врача Иогана *Фреймана* и 9-го Ластоваго Экипажа Штабъ-Лѣкаря Семена *Зембалева*; 5-го класса: Временной Контрольной Коммиссіи по части Провіантской Оберъ-Контролера Александра *Кейпена*, Смоленскаго Губернскаго Казначея Василья *Сурменева*, Ассигнаціоннаго Банка: Бухгалтера Александра *Де-Сентъ-Лорана* и Кассира Василья *Максимова*, Главной Полевой Коммиссаріатской Коммиссіи Дѣйствующей Арміи Члена Александра *Васильковскаго* и Коммиссіонера Коммиссіи Московскаго Коммиссаріатскаго Депо Барона Карла *Шлиппенбаха*; Капитановъ: 1-го ранга находящагося при Одесскомъ Портѣ Коммиссіонеромъ, состоящаго по Флоту Федора *Сильво*, Капитана надъ Рижскимъ Портомъ состоящаго по Ластовымъ Экипажамъ Густава *Платера* 2-го и уволеннаго отъ службы *Стомаши Мухайли*; Полковниковъ: Командира Фанагорійскаго Артиллерійскаго Гарнизона Александра *Нейдегарта* 3-го и уволеннаго отъ службы изъ Командировъ Ревельскаго Полубаталіона Военныхъ Кантонистовъ Василья *Сладкова*, Начальниковъ Артиллеріи Севастопольскаго Порто Егора *Бэфани* и Морской Артиллеріи въ Ревель Николая *Изыльметьева* 1-го; Командировъ: 1-й Врыгады Корпуса Морской Артиллеріи Якова *Федотова* 1-го и 5-го Ластоваго Экипажа Фрола *Белаварія* и Начальника Морской Артиллеріи въ Архангельскѣ Василья *Борисова* 1-го; Коллежскихъ Совѣтниковъ; Астраханской Палаты Уголовнаго и Гражданскаго Суда Предсѣдателя Луку *Деминскаго*, состоящаго въ числѣ Чиновниковъ Почтоваго Департамента Василья *Мокшева*. V-го Округа Путей Сообщенія Директора Днѣпровскихъ Пороговъ Андрея *Юрзенкова*, Черниговской Губерніи состоящаго въ заштатномъ городѣ Березнѣ при Богоугодныхъ за-

4) Po wybraniu przez was bezpośrednio n ten raz Rektora i Dziekanów, przedstawić pierwszego porządkiem ustanowionym na Moje utwierdzenie.

5) Zatem wybranie Professorów, Adjunktów i Urzędników Uniwersytetu Sw. Włodzimierza na przyszły czas, ma być czynione na istotnych prawidłach projektu Ustawy tego Uniwersytetu.

Na autentyku własną Jego CESARSKIEY MOŚCI ręką napisano:

NIKOLAY.

w Sankt-Petersburgu
25 Grudnia 1833 roku.

(С. С. Р.)

Przez N. y. w. y. s. z. e. rozkazy dzienne, wydane w Sankt-Petersburgu:

Dnia 10 Stycznia. *Naznaczeni*: w Piechocie: Naczelnik 2giey dywizyi pieszey, Jenerał-Porucznik, *Gołowin 1szy*, Głównym Dyrektorem, Prezydującym w Rządzącej Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Duchownych i Narodowego Oświecenia Królestwa Polskiego, na miejsce Jenerała-Majora Orszaku Jego CESARSKIEY MOŚCI Hrabi *Strogonowa 2go*, a ten Towarzyszem Ministra Spraw Wewnętrznych, z pozostaniem w Orszaku NATJAŚNIEYSZEGO PANA. — *Naczelnikami dywizyi*: Naczelnik 11tey dywizyi pieszey, Jenerał-Porucznik *Rupert*, 2giey pieszey. W *Jeneralnym Sztabie*: Naczelnik Sztabu Oddzielnego Grenadyerskiego Korpusu, Jenerał-Major *Hurko 2gi*, 11tey pieszey. Ober-Kwatermistrz Oddzielnego Gwardyyskiego Korpusu, Półkownik Jeneralnego Sztabu Gwardyi *Tuczakow*, Sprawującym obowiązki Naczelnika Sztabu Oddzielnego Korpusu Grenadyerów, z przeniesieniem do Jeneralnego Sztabu — *Uwolnieni ze służby*: z przyczyny ran: Liczący się w Armii, Jenerał-Major *Kaznakow* z mundurem i pensją zupełney gaży.

D. 11 Stycznia. *Wykreśla się, jako zmarły, z listy rang*: w Kawalerii: Sprawujący obowiązek Jenerał-Wagenmistrza 1szej Armii, liczący się w Kawaleryi, Podpółkownik *Miller*.

D. 12 Stycznia. *Uwolnieni ze służby: w Armii*. Liczący się w Armii Jenerał-Major *Skworcow 2gi* z mundurem i pensją zupełney gaży — *Z przyczyny ran*: Liczący się w Armii Jenerał-Major *Wacharłowski* z mundurem i pensją połowy gaży. (R. I.)

Najwyższy Ukaz, wydany do Kapituły Rossyjskich CESARSKICH i KRÓLEWSKICH Orderów, dnia 22 Listopada 1833 roku — Stosownie do uczynionego NAM przełożenia przez Radę Orderu Równego z Apostołami Xięcia Włodzimierza, Nayłaskawiey Mianowaliśmy w dniu 12 Listopada teraźniejszego 1833 roku, za trzydziestopięcioletnią w rangach klasycznych nieskazitelną służbę, Kawalerami Orderu Naszego Sw. Włodzimierza 4go stopnia: Naczelnika Artylleryyskich Garnizonów Kijowskiego Okręgu Jenerał-Majora Nikołaja *Mielnikowa*, Dowódcę 1szej Brygady 1szej Flotney dywizyi Kонтръ-Адмирала Jegora *Kuliczkina*; Radźców Stanu: Kurlandzkiey Gubernii Windawskiego Powiatowego lekarza Jana *Freymana* i 9go przewozowego ekwipażu Sztabs-Lekarza Symona *Zembalewskiego*; 5ey klasy: Czasowey Kommissyi Kontrolli Prowiantkiego wydziału, Ober-Kontrollera Alexandra *Keypenga*, Smoleńskiego Gubernialnego Skarbnego Bazylego *Surmieniewa*; Banku Assygnacyynego: Buchhalter Alexandra *De-Saint-Laurent* i Kasyera Bazylego *Maximowa*. Główney Polowey Kommissyi Kommissyorskoy Armii Działającej Członka Alexandra *Wasilkowskiego* i Kommissyoniera Kommissyi Moskiewskiego Kommissoryackiego Depo, Barona Karola *Szlippenbacha*; Kapitanów: 1szej klasy zostającego przy Odeskim Porcie Kommissyonierem, liczącego się we Flocie Teodora *Silwa*, Kapitana Ryzkiego Portu, liczącego się w przewozowych ekwipażach Gustawa *Platera 2go*, i uwolnionego ze służby *Stomaszy Michaili*; Półkowników: Dowódcę Fanagoryyskiego Artylleryyskiego Garnizonu Alexandra *Neydharta 3go* i uwolnionego ze służby Dowódcę Rewelskiego półbatalionu Woyskowych Kantónistów Bazylego *Stadkowa*, Naczelników Artylleryi Sewastopolskiego Portu Jegora *Befani* i Morskiey Artylleryi w Rewlu Nikołaja *Izylmietiewa 1go*; Dowódców: 1szej brygady Korpusu Morskiey Artylleryi Jakóba *Fedotowa 1go* i 5go przewozowego Ekwipażu Floryana *Belawariusa* i Naczelnika Morskiey Artylleryi w Archangelsku Bazylela *Borysowa 1go*; Radźców Kollegialnych: Astrachańskiej Izby Kryminalney i Cywilnego Sądu Prezydenta Łukasza *Demińskiego*; liczącego się w liczbie Urzędników Pocztowego Departamentu Bazylego *Mokiejewa*, 5go Okręgu dróg komunikacyi Dyrektora Dnieprowskich Porohów Andrzeja *Jurczenkowa*, Czernihowskiej Gubernii zostającego w nadetatowym mieście Beresnie, przy Dobroczyнных zakładach na wakującym miejscu lekarza, Sztabs-lekarza Gabryela *Samarskiego*.

веденія на ваканціи Врача, Штабъ Лѣкаря Гавриила Самарскаго-Виховца, Московской Губернской Гимназіи Учителя Василья Кудрявцова, бывшаго Совѣтника Томской Казенной Палаты Якова Баннера; 6-го класса: Волынской Губерніи Кременецкаго Уѣзднаго Казначея Гавриила Пятницкаго, бывшаго Предсѣдателя Шоссейнаго Экономическаго Комитета Путей Сообщенія Егора Тизенгаузена, Штата Придворной Конюшни Старшаго Берейтора Александра Пьянова и Члена Варшавскаго Коммиссаріатскаго Коммиссіонерства Романа Эллерса. (С. П. В.)

Указы Правительствующаго Сената.

22 Декабря 1853 по 1-му Департаменту. О опубликованіи Высочайше въ 3 день Ноября 1853 года утвержденной Инструкціи о порядкѣ производста дѣлъ по 1-му Департаменту Уральскаго Горнаго Правленія.

Правительствующій Сенатъ слушали рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, что Новоладожскій 2-й гильдіи купецъ Николай Максимовъ, движимый чувствами признательности къ трудамъ, понесеннымъ войсками, расположенными въ Новгородской Губерніи, во время похода противъ Польскихъ мятежниковъ, входилъ съ просьбою о принятіи отъ него въ пользу сихъ войскъ до 55 т. пудъ соломы. По всеподданнѣйшему докладу о семъ Г. Военнаго Министра, ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ Высочайше повелѣть соизволилъ: пожертвованіе купца Максимова принять и обратить въ пользу нижнихъ чиновъ Гвардейскихъ войскъ, квартирующихъ въ Новгородской Губерніи; купцу же Максиму объявить благоволеніе ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА. (Декабря 26 дня 1853 года. По 1-му Департаменту.)

Государственный Совѣтъ, въ соединенныхъ Департаментахъ Гражданскихъ и Духовныхъ дѣлъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, по вопросамъ: въ какое состояніе обращаемы быть должны: а) Почталіоны и служители, происходящіе изъ духовнаго званія, исключенные изъ Почтоваго вѣдомства за дурное поведеніе, и б) Иностранцы, принявшіе присягу на подданство Россіи, когда общества, къ коимъ сии люди пожелаютъ приписаться, откажутъ имъ въ своемъ на то согласіи? *мнѣніемъ положило*: 1) На Почталіоновъ и нижнихъ служителей, исключаемыхъ изъ Почтоваго вѣдомства за дурное поведеніе, распространить силу Высочайше утвержденаго мнѣнія Государственнаго Совѣта 17 Ноября 1832 года объ ученикахъ казенныхъ заведеній вѣдомства Министерства Внутреннихъ дѣлъ, исключаемыхъ изъ оного по таковой же причинѣ; а по тому при исключеніи Почталіоновъ и нижнихъ служителей изъ Почтоваго вѣдомства за дурное поведеніе, годныхъ отдавать въ военную службу, а неспособныхъ къ оной отправлять въ Сибирскія Губерніи, для водворенія ихъ тамъ по установленнымъ правиламъ. 2) Въ тѣхъ случаяхъ, когда отъ иностранцевъ, принявшихъ присягу на подданство Россіи, приносимы будутъ просьбы о причисленіи ихъ къ Градскимъ Обществамъ, поступать съ ними людьми, какъ уже Россійскими подданными, на основаніи общаго правила, заключающагося въ 7-мъ пунктѣ Высочайшаго указа 22 Декабря 1832 года о людяхъ разнаго званія, записываемыхъ въ городскія сословія. Декабря 27 дня 1853 года. (По общему собранію первыхъ трехъ Департаментовъ.)

Декабря 28 дня 1853, по 1-му Департаменту. Объ учрежденіи въ городѣ Екатеринбургѣ ярмарки для торга шерстью ежегодно 29 Іюня, подъ названіемъ Петровпавловской.

Правительствующій Сенатъ слушали предложеніе Господина Министра Юстиціи, Тайнаго Совѣтника и Кавалера Дмитрія Васильевича Даншкова, что предсѣдательствовацій въ Кавалерской Думѣ ордена Св. Владиміра, Г. Генералъ отъ Инфантеріи Балашевъ сообщилъ ему Г. Министру, что Дума сія всеподданнѣйшимъ докладомъ испрашивала соизволенія ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА: всѣмъ Начальствамъ, коимъ, на основаніи Статута ордена Св. Владиміра, дано право вносить ежегодно въ Думу представленія о наградахъ чиновниковъ симъ орденомъ, а также и Министрамъ, сообщить списки съ Высочайшихъ повелѣній 5 Декабря 1828 и 6 Октября 1831 годовъ и сдѣланнаго въ слѣдствіе того постановленія Думы 10 Октября тогожъ 1831 года, дабы они на будущее время, при представленіяхъ своихъ къ наградамъ орденомъ Св. Владиміра, оными руководствовались. На какое всеподданнѣйшее и спрошеніе Кавалерской Думы и последовало Высочайшее ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА утвержденіе, объя-

го-Бычовца, Москiewскаго Губерніалнаго Гимназіумъ Научителя Базылего Кудрявцова, бывшаго Радѣцѣ Томскіеы Избы Скарбовеы Якова Баннера; 6-й классъ: Волинскіеы Губерніи Крѣмienneckіеы По-вѣатовоы Казначееы Габрыела Пѣатnickіеы, бывшаго Презыдента Шоссоеыы Экономическаго Комитету дроы коммуникаціи Ягора Тызенхаузена, Етату Статны Двору Старшего Берейтера Александра Пѣанова и Члѣонка Варшавскаго Комиссориакіеы Комиссионьерства Романа Еллерса. (G. S. P.)

Указы Рѣдѣдѣеы Сенату.

Дня 22 Грудня 1853 року, з 1го Департаменту. О опубликованіи Наувыѣеы дня 3 лѣstopада 1853 року затвѣрдзѣоы Инструкціи о порядкѣ odbywania справ в 1шымъ Департаментѣ Уралскаго Гѣрническаго Рѣдѣду.

Рѣдѣдѣеы Сенатъ слѣхали рапорту Р. Министра Справ Вѣвнѣтрзныхъ, ѣе Новоладѣжскіи згѣеы гильды купѣеы Николай Максимовъ, powodowany uczuciem wdzieczności ku trudomъ, poniesionymъ przez woyska, rozłożone w Nowgorodzkiey Gubernii, podczas wyprawy przeciwъ polskimъ rokoszanomъ, wchodził zъ prośbą o przyjęcie od niego na rzeczъ tego woyska do 55 tysięcy pudówъ słomy. Po nayspodannѣeyszѣмъ w tymъ wzglѣdzie przełożeniu Р. Woynenneго Министра, Naryjśnѣeyszъ PANъ Наувыѣеы rozkazać raczył: ofiarę kupca Maximowa przyjąć i obrócić na rzeczъ rangъ niţszыхъ woyska Gwardyi, kwaterującego w Nowgorodzkiey Gubernii; kupcowi zaś Maximowu oświadczyć zadowolenie Jego CESARSKIEY MOŃCI. Dня 26 Gрудня 1853 року. (Z 1го Департаменту.)

Rada Państwa, na połączonychъ Департаментachъ Справ Cywilnychъ i Duchownychъ, oraz Ekonomii i na Powszechnѣмъ Zebraniu, rozważywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszychъ trzechъ Департаментѣвъ Rѣдѣдѣеы Сенату, zъ powodu zapytań: do jakiego stanu powinni byдъ zwracani: а) Pocztylioni i słuţacy, pochodzacy ze stanu duchownego, wydalenі zъ wiedzy Pocztowej za złe prowadzenie się; oraz б) Cudzoziemcy, którzy wykonali przysięgę na poddaństwo Rossyi, kiedy zgromadzenia, do których ci ludzie zechcą zapisać się, odmówią imъ w tymъ wzglѣdzie swego zezwolenia? *przez opinię uchwalila*: 1) Na Pocztylionѣвъ i niţszego rzędu słuţacychъ, wydanychъ zъ wiedzy Pocztowej za złe prowadzenie się, rozszerzyć moc Наувыѣеы затвѣрдзѣоы opinii Rady Państwa дня 17 listopada 1832 року о uczniachъ skarbowychъ zakładѣвъ, zostającychъ w wiedzy Ministeryumъ Справ Вѣвнѣтрзныхъ, wydanychъ zъpod niej dla takiejъ przyczyny; aza-тѣмъ przy wydaleniu Pocztylionѣвъ i niţszego rzędu słuţacychъ zъ wiedzy Pocztowej, за złe prowadzenie się, zdalnychъ oddawać do słuţby woyskowej, niezdatnychъ zaś do niej odsyłać do Gubernii Sybirskichъ dla osiedlenia ichъ tamъ wedle ustanowionychъ prawideł. 2) W tychъ przypadkachъ, kiedy od cudzoziemcѣвъ, którzy wykonali przysięgę na poddaństwo Rossyi, przynoszone będą prośby o przyjęcie ichъ do zgromadzeń miejskichъ, postępować zъ nimi takъ, jakъ zъ Rossyjskimi poddанными, na zasadzie ogólnego prawideł, zawartego w 7mymъ punkcie Наувыѣеы ukazu zъ дня 22 grudnia 1832 року о ludziachъ rozmaiteго stanu, zapisujących się do stanu miejskiego. Dня 27 grudnia 1853 року. (Zъ połączonego Zebrania pierwszychъ trzechъ Департаментѣвъ.)

Дня 28 grudnia 1853 року, z 1го Департаменту. О установіеніи въ мѣстѣ Екатеринбургѣ ярмарку на вѣтнѣ corocznie въ dniu 29 czerwca, подъ назвѣиѣемъ Petropawłowskiego.

Рѣдѣдѣеы Сенатъ слѣхали przełożenia Р. Министра Sprawiedliwѣości, Radcy Taynego i Kawalera Dymitra Wasiljewicza Daszkowa; ѣе Презыдѣуяcy въ Радѣеы Kawalerskiey orderu S. Włodzimierza, Р. Jenerałъ Piechoty Balaszew, zakommunikował Р. Ministrowi, iţ ta Rada w nayspodannѣeyszѣмъ przełożeniu prosiła о pozwolenie Jego CESARSKIEY MOŃCI: wszystkimъ Zwierzchnѣościomъ, którymъ na mocy Statutu orderu Sw. Włodzimierza, dane prawo podawać corocznie do Rady przedstawienia о nagrodzenie Urzędnikѣвъ tymъ orderemъ, oraz Ministromъ, zakommunikować wy-ciągi zъ Наувыѣеы rozkazѣвъ zъ дня 5 grudnia 1828 i zъ дня 6 października 1831 року, oraz uczynionego w tymъ wzglѣdzie postanowienia Rady въ dniu 10 października tegoжъ 1831 року, aţeby one на przyszłość въ przedstawieniachъ swychъ do nagrodzenia orderemъ S. Włodzimierza, takowemi się przewodniczyli. Na jakową nayspodannѣeyszą prośbę Kawalerskiey Rady nastąpiło Наувыѣеы rozkazъ Jego CESARSKIEY MOŃCI затвѣрдзѣеніе, objawione дня 22 upłynionego listopada.

вленное 22 минушаго Ноября Г. Статсъ-Секретаремъ Танъевымъ. Онъ Г. Министръ Юстиціи предложилъ о семъ Правительствующему Сенату, приложивъ и доставленный списокъ съ означеннаго Высочайшаго повелѣнія отъ 6 Октября 1831 года, съ присовокупленіемъ къ тому и сдѣланнаго по оному постановленія Кавалерской Думы отъ 10 того же Октября. Въ приложенномъ же списокъ съ Высочайшаго повелѣнія, сообщеннаго Г. Генералу отъ Инфантеріи Князю Лобанову-Ростовскому Г. Статсъ-Секретаремъ Танъевымъ отъ 6 Октября 1831 года, съ присовокупленіемъ постановленія Думы отъ 10 того же Октября, значить, что въ 1828 году представленъ былъ въ Кавалерскую Думу, за новыя отличія, такой чиновникъ, который въ 1825 году былъ уже балатированъ и не удостоился полученія ордена, и что при испрошеніи Думою всеподданнѣйшимъ докладомъ отъ 1 Декабря 1828 года Высочайшаго соизволенія, какъ на вторичное балатированіе того чиновника, такъ и въ руководство на будущее время въ подобныхъ случаяхъ, объявлено было Статсъ-Секретаремъ Муравьевымъ Предсѣдательствовавшему въ Думѣ Его Королевскому Высочеству Герцогу Александру Виртембергскому отъ 5 Декабря 1828 за N. 2,243, что ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ изъявилъ Высочайшее соизволеніе на вторичное балатированіе того чиновника, но на настоящий только случай, не принимая сего за правило. Наконецъ, на учиненное вновь подобное представленіе Кавалерской Думы ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО Высочайше отозваться изволилъ, что Думѣ не слѣдовало уже болѣе входить снова со всеподданнѣйшимъ представленіемъ. Кавалерская Дума, по выслушаніи сего Высочайшаго повелѣнія въ Собраніи своемъ 10 Октября 1831 года, опредѣлила: по точному содержанію оного, принять за постоянное правило, чтобы тѣхъ чиновниковъ, на пожалованіе коихъ по росписямъ Думы Высочайшаго соизволенія не послѣдовало, не допускать къ балатированію вновь и не испрашивать на сіе особаго Высочайшаго дозволенія. (Декабря 28 дня 1833 года. По 1-му Департаменту.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ 2-го Января.

Изъ Силезіи получено еще весьма много печальныхъ извѣстій объ ураганѣ 18-го и 19-го ч. Декабря. Близъ Руланда опрокинуты были вѣтромъ въ рѣку Эльстеръ двѣ, довольно значительной величины фуры; на одной изъ нихъ находилось пять человѣкъ, между коими одна женщина лишилась жизни, а прочіе, хотя тяжело ранены, но спаслись. Въ Гроткау съ ратуши упалъ ишиль, поврежденный уже прежде сего пожаромъ, и задавилъ 73-лѣтнаго старика. Съ Католической церкви вѣтеръ сорвалъ новую, еще недоокончанную свинцовую крышу, и разнесъ доски на дальнее разстояніе. Въ Фалькенгау повалился хлѣвъ и задавилъ до 400 овецъ; въ Альтъ-Гроткау и въ Фридевальдъ разрушено весьма много домовъ и сараевъ. Въ Никласдорфѣ разрушена гостинница; въ Лихтенбергѣ значительно повреждена церковь, а съ дома Священника снесло вѣтромъ свинцовую крышу. Въ Вюрбенъ повреждена школа. Въ иныхъ мѣстахъ буря, сопровождавшая шумомъ, уподоблявшимся грому.

— 5 Января —

Зоологическій Музеумъ Бреславскаго Университета въ 1833 году приобрѣлъ значительное приращеніе, частью покупкою, частью добровольными приношеніями. Въ числѣ сихъ послѣднихъ находятся: 16 млекопитающихъ, 89 птицъ, 5 амфибій, 8 рыбъ, 567 насѣкомыхъ, 40 пресмыкающихся и т. п. Важнѣйшія изъ сихъ пожертвованій были сдѣланы Г. Совѣтникомъ *Koppe*; они состояли изъ 4 млекопитающихъ, 45 птицъ и 3-хъ Мексиканскихъ амфибій; Г. Совѣтникомъ Медицины *Лихтенштейномъ* и Берлинскимъ Докторомъ *Мейеромъ*, изъ 12-ти Остъ-Индскихъ и Африканскихъ птицъ; Г-номъ Юстицъ-Совѣтникомъ *Ступпе* изъ прекраснаго бѣлаго сына, *Strix Nyctea* (убитаго, за рѣдкость, въ Силезіи); 112 Китайскихъ и Японскихъ насѣкомыхъ подарены Г-номъ Профессоромъ *Пессія*; коллекція изъ 341 Силезскихъ жуковъ, Г-номъ Студентомъ *Клетке*; 69 насѣкомыхъ Южной Россіи Г-номъ *Бартельсомъ* изъ С. Петербурга и 22 жука изъ Галліи Г. *Завадскимъ* изъ Лемберга. (С. П. В.)

— 15-го Января. —

Одна изъ газетъ, издаваемыхъ въ Данцигѣ такъ пишетъ о мѣстной торговлѣ: „Малый флотъ данцигскихъ купеческихъ кораблей отправляется теперь въ отдаленныя части міра, а именно: корабль Г. *Панцера* въ Нью-Орлеанъ; другой корабль Г. Совѣтника Коммерціи и адмираліи *Гейтфельда* въ Багію; третій корабль Г. *Гейнрихсдорфа* въ Африку; четвертый корабль Г. *Клавиттера* въ Батавію; про-

да przez P. Sekretarza Stanu Taniejewa. Minister Sprawiedliwości przekładał o tém Rzadzającemu Senatowi, dołączając przytém i przesłany wyciąg z pomienionego Naywyższego rozkazu pod dniem 6 października 1831 roku wydanego, oraz uczynione w tym względzie postanowienie Kawalerskiej Rady w dniu 10 tegoż października. W dołączonym zaś wyciągu z Naywyższego rozkazu, zakomunikowanego P. Jenerałowi Piechoty Xięciu Łobanowu-Rostowskiemu, przez P. Sekretarza Stanu Taniejewa z dnia 6 października 1831 roku, oraz w przesłaném postanowieniu Rady w dniu 10 tegoż października znajduje się, że w 1828 roku przedstawiony był do Kawalerskiej Rady, za nowe odznaczenie się, taki urzędnik, który w 1825 roku był już wotowany i nie zasłużył na otrzymanie orderu, i że przy upraszaniu Rady przez naypoddannieysze przełożenie z dnia 1 października 1828 roku o Naywyższe zezwolenie, tak na powtórne tego urzędnika wotowanie, jako też dla przewodnictwa na przyszłość w podobnych przypadkach, objawioném zostało przez Sekretarza Stanu Murawjewa prezydującemu w Radzie Jego Królewskiej Wysokości Xięciu Alexandrowi Wirtemberskiemu pod dniem 5 grudnia 1828 roku za N. 2,243, że NAYJAŚNIEJSZY PAN oświadczył Naywyższe zezwolenie na powtórne wotowanie tego urzędnika, lecz tylko na ten raz, nie przyymując tego za prawidło. Nakoniec na uczynione znowu podobne przedstawienie Kawalerskiej Rady Jego CESARSKA MOŚĆ Naywyższej wyrzec raczył, że nie należało już Radzie wchodzić znowu z naypoddannieyszym przedstawieniem. Kawalerska Rada, wysłuchawszy tego Naywyższego rozkazu w Zebraniu swém dnia 10 października 1831 roku, postanowiła: w prawdziwém jego brzmieniu, przyjąć za stałe prawidło, ażeby tych urzędników, na nagrodzenie których wedle popisów Rady, nie nastąpiło Naywyższe zezwolenie, nie dopuszczać do nowego wotowania i nie zapytywać w tym względzie o oddzielne Naywyższe zezwolenie. (Dnia 28 grudnia 1833 roku. Z 1go Departamentu)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

П р у с с і я.

Berlin dnia 2 Stycznia.

Otrzymano jeszcze ze Szlązka hardzo wiele smutnych wiadomości o uraganie, jaki był dnia 18 i 19 Grudnia. Nie daleko Rulanda wyrócone zostały przez wiatr do rzeki Elstery dwie dosyć znaczney wielkości fury; na jednej z nich było 5 osób, z których jedna kobieta utraciła życie, inne zaś, chociaż ciężko są ranione, lecz się uratowały. W Grotkau z ratusza upadł pręt wieżowy, dawniey jeszcze przez pożar uszkodzony, i przyniósł 73letniego starca. Z kościoła katolickiego wiatr zerwał nowy, jeszcze nie dokonczony dach ołowiany, i rozniósł deski na znaczną odległość. W Falkenau obaliła się obora i zadusiła do 400 owiec; w Alt-Grotkau i w Friedewald rozwalilo się wiele domów i szop. W Niklasdorfie obaliło karozmę. W Lichtenbergu znacznie został uszkodzony kościół, a z domu xiędza zniesione zostało ołowiane krycie. W Würben uszkodzoną została szkoła. W innych miejscach towarzyszył burzy łoskot, podobny do grzmotu.

— Dnia 5 Stycznia —

Zoologiczny Gabinet Wrocławskiego Uniwersytetu w 1833 roku znacznie został powiększony, częścią przez kupno, częścią przez dobrowolne ofiary. W liczbie ostatnich znajduje się: 16 zwierząt ssących, 89 ptaków, 5 płazów, 8 ryb, 567 owadów, 40 robaków i t. d. Ważniejsze z tych ofiar uczynione były przez Radcę *Koppego*, składały się one ze 4ch zwierząt ssących, 45 ptaków i 3ch Meksykańskich płazów; PP. Radzca Medycyny *Lichtenstein* i Doktor Berliński *Meyer*, 12 Wschodnio Indyjskich i Afrykańskich ptaków; P. Radzca Sprawiedliwości *Stuppe* piękną *Sowę białą*, *Strix Nyctea* (zabitą, jako rzadkość, w Szląsku); 112 Chińskich i Japońskich owadów, darowanych przez Professora *Pessiusza*; kolekcyja ze 341 Szląskich żuków przez Studenta *Kletke*; 69 owadów Południowej Rosyi przez P. *Bartelsa* z Sankt-Petersburga, i 22 żuków z Galicyi od P. *Zawadzkiego* ze Lwowa. (G. S. P.)

— Dnia 15. —

Jedna z gazet gdańskich tak pisze o handlu tamiecznym: „Mała flota okrętów kupieckich gdańskich płynie teraz do odległych części Świata, a mianowicie: okręt Pana *Pantzera* do New-Orleans, drugi okręt Pana *Heitfelda*, Radcy handlowego i admiralicyjnego, do Bahii, trzeci okręt Pana *Heinrichsdorffa* do Afryki, czwarty okręt Pana *Klavitera* do Batawii; inne okręty

чье корабль ГГ. Гейтфельда, Гейнрихсдорфа и Гиблона отправляются на Средиземное море и проч.

— 19 Января. —

Чрезвычайный Посланник и Полномочный Министр Е. В. Короля Греческого при Французском Дворе, Князь Михаил Суццо, прибыл сюда из С. Петербурга. (Dz. Pow.)

А В С Т Р И Я.
Вена 9 Января.

Прибыл сюда: Прусский Тайный Надворный Советник Г. Борец и Прусский Тайный Секретарь де-Ла-Кроа; Бельгийский Консуль Барон Эйхталь из Триеста; а также Член Французского Государственного Совета Эстурнель и Французский кабинетный курьер из Константинополя.

— Письмо с границь Сербии, писанное в Декабрь мѣсяцъ, доноситъ, что Князь Милош въ будущемъ національномъ собраніи внесетъ проектъ, чтобы всѣ дѣянія мужей, которые въ Сербіи отличались были записаны въ большую національную книгу, которая наименована будетъ Пантеономъ.

— 10-го Января —

Производится здѣсь значительные обороты государственнымъ ассигнаціями, которыхъ цѣна безпрестанно повышается. Поводомъ сему служатъ дружелюбныя отношенія между всеми кабинетами. Настоящая конференція общаются благополучныя послѣдствія. (Dz. Pow.)

— 15 Января. —

Въ первомъ засѣданіи Дипломатическаго Собранія, 13-го сего мѣсяца, присутствовали, кромѣ Министровъ: со стороны Австріи (1-й голосъ): Князь Меттернихъ; со стороны Пруссіи: (2-й голосъ) Графъ Альвенслебенъ; отъ Баваріи (3-й голосъ) Баронъ Тизе; отъ Саксоніи (4-й голосъ) Г. Минквицъ; отъ Ганновера (5-й голосъ) Баронъ Омтеда, который дѣйствуетъ также отъ имѣни Брунсвицкаго и Нассавскаго правительствъ (13-й голосъ); со стороны Виртемберга (6-й голосъ) Графъ Верольдингенъ; отъ Бадена (7-й голосъ) Г. Рейценштейнъ; отъ Гесскаго Ландграфства (8-й голосъ) Баронъ дю-Тиль; изъ Великаго Герцогства Гесскаго (9-й голосъ) Баронъ Тротъ; изъ Гольштейна (10-й) Датскій, уполномоченный Графъ Ревентловъ; изъ Люксембурга (11-й) Голландскій Баронъ Ферстолькъ; изъ Саксенъ-Веймара (12-й) Баронъ Фригъ; изъ Мекленбургъ-Шверина (14-й) Г. Плессенъ; изъ Ольденбурга (15-й) Г. Бергъ; изъ Гогенцоллернъ-Гехингена и проч. (16-й) Г. Штраухъ и со стороны Вольныхъ Городовъ (17-й) Г. Шмидтъ; равномерно присутствовали председательствующій Посланникъ при Сеймѣ Германскаго Союза Графъ Мюнхъ-Беллингаузенъ и Дѣйств. Надвор. Совѣт. Австр. Импер. Баронъ Вернеръ, который составляетъ протоколъ засѣданій. (Gaz. Codz.)

Г Е Р М А Н І Я.

Съ береговъ Майна, 30 Декабря.

Покійный опекунъ Каспера Гаузера, извѣстный правовѣдецъ Фейербахъ, указалъ было путь, подающій надежду, что тайна, покрывающая сего нещастнаго юношу, будетъ раскрыта. Нюрнберскій магистратъ препоручилъ двумъ тамошнимъ адвокатамъ слѣдовать по симъ указаніямъ. Предприняли они въ семь намѣреній путешествіе, и уже возвратились, а послѣдствія ихъ розысканій были такія, что въ открытіи истины нельзя уже было сомнѣваться. Но для вѣрнаго удостовѣренія нужно было чтобы самъ Гаузеръ лично отправился въ то мѣсто, гдѣ онъ вѣроятно содержанъ былъ въ заключеніи, дабы могъ узнать мѣстоположеніе собственными глазами. Въ такомъ положеніи находилось сіе дѣло, когда рука убійцы прекратила жизнь Гаузера.

Ахенъ 10 Января.

Г. О'Сулыванъ-де-Грассъ, Бельгійскій Посланникъ въ Вѣнѣ, прошедшей ночи проѣзжалъ чрезъ сей городъ на пути своемъ изъ Брюсселя. (G. C.)

Мюнхенъ, 9-го Января.

Апелляціонный Судъ въ Цейсбрюкенѣ освободилъ всѣхъ, которые въ Рейнской Баваріи подписали протестъ противу постановленія Союзнаго Сейма. (Dz. Pow.)

— 10-го Января. —

Покровитель Каспера Гаузера, Лордъ Стангопе, прибылъ сюда и имѣлъ уже аудіенцію у Короля. Почтенный Лордъ присвокупилъ къ назначенному ему Правительствомъ награжденію 10,000 золотыхъ, еще со своей стороны 5,000 рейнскихъ золотыхъ, для того, кто откроетъ убійцу Гаузера. (Gaz. Codz.)

— Герцогъ Лейхтенбергскій возвратился изъ Эйхштета въ сію столицу, и послѣ карнавала отправился въ Римъ, гдѣ имѣютъ постоянное жительство мать его и сестра, Принцесса Теодора, которой здоровье приходитъ въ лучшее состояніе.

— Баварскій Сеймъ имѣетъ быть созванъ на 15 или 20 число Февраля.

Panów: Heitfeld, Heinrichsdorff i Giblone udają się na morze Śródziemne i t. d.

— Dnia 19. —

Nadzwyczajny Poseł i Pełnomocny Minister N. Króla Greckiego przy Dworze Francuzkim, Xiążę Michał Suzzo, przybył tu z Petersburga. (Dz. Powsz.)

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 9 Stycznia.

Przybyli tu: Pruski Tayny Radzca Nadworny Pan Borek, i Pruski Tayny Sekretarz de la Croix; Belgijski Konsul Baron Eichthal z Tryestu; oraz Francuzki Radzca Stanu Estournel i Francuzki goniec gabinetowy ze Stambułu.

— List, od granic Serbii pisany, w Grudniu donosi, iż Xiążę Serbii Milosz proponować będzie na następném zgromadzeniu narodowém, aby wszystkie czyny tych, którzy się w Serbii odznaczyli, były zapisane w wielkiej xiądze narodowej, mającej się nazywać Pantheonem.

— Dnia 10. —

Robią tu teraz znaczne interesa o kupno i sprzedaż papierów skarbowych, których cena ciągle się podnosi. Przyczyną tego są stosunki, tchnące pokojem, które między wszystkimi gabinetami panują. Teraźniejsze narady rokuja zaspokajające wypadki.

(Dz. powsz.)

— Dnia 15. —

Na onegdazszej pierwszej konferencyi Zjazd, d. 13 t. m., byli, prócz Ministrów, obecni: Ze strony Austrii (I głos): Xiążę Metternich; ze strony Pruss, (II. głos) Hr. Alvensleben; z Bawaryi (III. gł.) Baron Giese; z Saxonii (IV. gł.) P. Minkwitz; z Hanoweru (V. gł.) Baron Ompteda, któremu także Rządy Brunswiku i Nassau swój głos (XIII.) powierzyły; z Wirtembergii (IV. gł.) Hr. Beroldingen; z Badeńskiego (VII. gł.) P. Reitzenstein; z Elektorstwa Heskiego (VIII. gł.) Baron du Thil; z W. Xiąztwa Heskiego (IX.) Baron Trott; z Holztynu (X.) Duński Pełnomocnik Hr. Rewentlow; z Luxemburga (XI.) Hollenderski Baron Verstolk; z Sasko-Weymarskiego i t. d. (XII.) Baron Fritsch; z Meklembursko-Szweryńskiego (XIV.) Pan Plessen; z Oldenburga (XV.) Pan Berg; z Hohenzollern-Hechingen i t. d. (XVI.) Pan Strauch i z Wolnych Miast (XVII.) P. Schmidt; również Prezydujący Poseł na Sejmie związkowym Hr. Munch-Bellinghausen i Cesarski Rzeczywisty Nadworny Radzca Baron Verner; który protokół prowadzi. (Gaz. Codz.)

N I E M C Y.

Od brzegów Menu dnia 30 Grudnia.

Zmarły opiekun Kaspra Hausera, sławny prawnik P. Fenarbach, utorował był drogę, podającą nadzieję, że zaślona tajemnicy o tym nieszczęśliwym młodzieńcu zostanie. Norymberski Magistrat polecił dwóm tamiecznym Adwokatom postępować tym śladem. Przedsięwzięli oni podróż w tym celu, i właśnie powrócili, a skutek ich śledztwa był tego rodzaju, że o odkryciu ani wątpić było można. Ale było rzeczą potrzebną dla zupełnego sprawdzenia i osiągnięcia pewności, aby sam Hauser, osobiście udał się na to miejsce, gdzie według prawdopodobieństwa uwięziony siedział, aby miejscowość własnemi poznał oczyma. W tym stanie były rzeczy, gdy w tém ręka mordercza przecięła pasmo dni życia Hausera.

Akwisgran 10 Stycznia.

P. O'Sullivan de Grass, przejechał tedy upłynionej nocy, jadąc z Bruxelli, jako Belgijski Poseł do Wiednia. (Gaz. Codz.)

Monachium 9 Stycznia.

Sąd appellacyjny w Zweibrücken uwolnił wszystkich, którzy w Bawaryi nadreńskiej podpisali protestacyą przeciw postanowieniu Seymu Związkowego.

— Dnia 10. —

Protector Kaspra Hausera, Lord Stanhope, przyjechał tu i miał już posłuchanie u Króla Jmci. Szlachetny Lord dodał do wyznaczoney przez Rząd nagrody 10,000 ze swej strony 5,000 zł. reń. dla tego, kto by wykrył mordercę Hausera. (Gaz. Codz.)

— Xiążę Leuchtenbergski wrócił z Eichstädt do tutejszey stolicy, a po ukończonym karnawale uda się do Rzymu, gdzie matka jego i siostra, Xiążniczka Teodora, którey zdrowie polepsza się, ciągle bawią.

— Seym Bawarski ma być zwołany na dzień 15 lub 20 Lutego.

— Тайный Советник, Профессор *Шеллинг*, избран в члены Корреспонденты Академии Нравственных и Политических наук Королевского Французского Института. (*Dz. Pow.*)

Д А Н И Я.

Копенгагенъ, 41-го Января.

Въ журналъ *Датенъ* напечатанъ сочиненный Советникомъ Коммерціи *Нейманомъ* проектъ, заведенія сношеній между главнѣйшими портами Восточнаго моря, посредствомъ пароходовъ. Въ семь предприятий многіе уже участвуютъ, и надѣмся, что сказанный проектъ будетъ приведенъ въ дѣйствіе. (*Gaz. Codz.*)

С А К С О Н І Я.

Дрезденъ 3 Января.

1-го текущаго мѣсяца о полночи, упразднены всѣ прусскія заставы въ окрестностяхъ Лейпцига; жители обрадовались, когда исчезли сѣи препятствія торговли. Всякій день удостоверяемся болѣе въ глубокой цѣли Прусскаго таможеннаго союза. Германскій Союзъ будетъ тѣснѣе соединенъ и укрѣпленъ, но какъ тѣснѣйшія связи соединить оный съ Пруссіею, такъ равномерно удалить отъ заграничныхъ государствъ и утвердить въ полномъ смыслѣ отдѣльную цѣлость. Заставы и таможи, которыя толькократно раздѣляли доселѣ союзныя Державы, держали Нѣмцевъ во взаимной зависти между собою; одни другихъ считали провозниками контрабанды и проч. Кроме того, много людей было занятыхъ по сей части, которые теперь могутъ быть употреблены при образованіи войска. Прусскій Кабинетъ и союзныя съ нимъ Державы имѣли также въ виду, что сѣе облегчить сохраненіе настоящаго порядка дѣлъ, и усилить мѣры предпринимаемыя къ подавленію сѣмьнъ безпокойства. (*Gaz. Codz.*)

Ш В Е Й Ц А Р І Я.

Люцернъ 2-го Января.

Нѣсколько монастырей въ *Арговіи* выслали часть имущества своего въ Германію, предвидя постановленіе Верховнаго Совѣта, объ описи имѣнія монастырей въ сказанномъ кантонѣ. (*Dz. Pow.*)

Б Е Л Ъ Т І Я.

Брюссель, 7 Января.

Правительство наше, которое до нынѣ не производило набора рекрутъ въ Нѣмецкой части Люксембурга, повелѣло, дабы впредь и въ Бельгійской части Люксембурга производимъ былъ рекрутскій наборъ.

— Третьяго дня вечеромъ прибылъ нечаянно въ нашу столицу Герцогъ Орлеанскій.

— Разнесся здѣсь слухъ, требующій подтвержденія, что въ *Упрехтѣ* открылись возмутительныя движенія. (*Gaz. Codz.*)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 13 Января.

Министръ иностранныхъ дѣлъ уже выздоровѣлъ.

— 15 Января. —

Въ засѣданіи Палаты Депутатовъ 13-го сего мѣсяца Военный Министръ предложилъ проектъ закона о главномъ штабѣ сухопутной арміи, слѣдующаго содержанія: Арт. 1. Число Маршаловъ Франціи остается прежне 12. Арт. 2. Въ мирное время число Генералъ-Лейтенантовъ составляетъ 100, а Генералъ-Мажоровъ 200. Арт. 3. Королевскій Главнѣйшій Штабъ состоитъ изъ 30 Полковниковъ, 30 Подполковниковъ, 100 эскадронныхъ Начальниковъ, 300 Капитановъ, и 100 Поручиковъ. Арт. 4. Военное Интендантство въ мирное время состоитъ изъ 20 интендантовъ, 180 вице-интендантовъ и 25 помощниковъ вице-интендантовъ. Арт. 5. Гдѣ же находится чиновниковъ болѣе выше показаннаго числа, то въ случаѣ смерти нѣсколькихъ изъ нихъ только половина вакантныхъ мѣстъ будетъ замѣщена, пока неуравняются онѣ со штатомъ.

— Генераль-Лейтенантъ, *Карра-Сенъ-Сиръ*, скончался 5-го с. мѣсяца въ *Валли*, въ Энскомъ Департаментѣ.

— Австрійскій и Англійскій Посланники имѣли 11-го текущаго мѣсяца вечеромъ частную аудіенцію у Короля.

— Маршалъ *Жераръ* предполагаетъ отправиться въ Сѣверные Департаменты, для осмотра тамошнихъ крѣпостей.

— 13-го числа сего мѣсяца собрались въ военномъ Министерствѣ у Маршала *Сультъ*: Герцогъ Орлеанскій, а также Министры: просвѣщенія, внутреннихъ дѣлъ и публичныхъ работъ. Совѣщанія продолжались 1½ часа. Потомъ Гг. *Тьерсъ* и *Бартъ* отправились въ Тюльерійскій дворецъ, гдѣ также находился Графъ *Себастьяни*. (*Dz. Pow.*)

— Tayny Radzca, Professor *Schelling*, został obrany Członkiem korrespondującym Akademii umiejętności moralnych i politycznych Królewskiego Instytutu Francuzkiego. (*Dz. powsz.*)

Д А Н И Я.

Копенгага дня 11 Стycznia.

Wczasopismie *Dagen* udzielony artykuł, zawiera plan utworzenia związków za pomocą parowych okrętów, pomiędzy najważniejszymi portami morza Wschodniego, przez handlowego Radzcę Neumann wypracowany. To przedsięwzięcie liczy już wielu uczestników, i mamy nadzieję, że zamierzony projekt ziści się. (*Gaz. Codz.*)

С А Х О Н І Я.

Drezno 3 Stycznia.

O północy dnia 1 b. m. zniesiono wszystkie Pruskie roгатki w okolicy Lipska; mieszkańcy ucieszyli się, że te zapory handlu zniknęły. Coraz bardziej przekonywamy się o głębokim celu Pruskiego celnego związku. Rzesza Niemiecka ma być ściślejszym ogniwem spojona i wzmocniona, ale równie, jak ściślejsze węzły złączają ją z Prussami, tak bardziej oddalają od zagranicznych Państw i ustanowią w całym znaczeniu odrębną całość. Rogatki i komory, które tylokrotnie przedzielały dotychczas Rzeszę, utrzymywały Niemców jednych ku drugim w zawiści, jedni uważali drugich za przemysłników i t. d. Prócz tego wielu ludzi było zajętych, którzy teraz przy organizacji wojska użyć by mogli. Gabinet Pruski i jego sprzymierzeni mieli też na celu, że utrzymanie istniejącego porządku Rzeszy będzie teraz łatwiejszym, a środki zarządzające niespokojnym zarodem stają się skuteczniejsze. (*Gaz. Codz.*)

С З В А У Ц А Р Я.

Lucerna dnia 2 Stycznia.

Kilka klasztorów w Argowii wysłało część majątku swego do krajów Niemieckich, przewidując postanowienie Wielkiej Rady, aby spisano inwentarz majątków klasztorów w rzeczonym kantonie. (*Dz. Pow.*)

Б Е Л Г І Я.

Bruxella 7 Stycznia.

Nasz Rząd, który dotychczas nie wybierał żołnierzy z Niemieckiej części Luxemburga, rozkazał, aby na przyszłość i w Belgijskiej części Luxemburga odbywał się nabór do wojska.

— Onegdaj wieczór przybył niespodzianie Xiążę Orleanu do naszej stolicy.

— Biega tu wieść, potwierdzenia potrzebująca, że w Utrechcie zjawiły się niespokojności. (*G.C.*)

Ф Р А Н Ц Я.

Paryż dnia 13 Stycznia.

Minister spraw zagranicznych już powrócił do zdrowia.

— Dnia 15. —

Na posiedzeniu dnia 13 Minister wojny przedłożył projekt do prawa względem Głównego Sztabu Armii lądowej. Projekt ten brzmi: Арт. 1. Liczba marszałków Francyi pozostaje 12. Арт. 2. W czasie pokoju liczba Jenerałów-Poruczników wynosi 100, a Jenerałów-Majorów 200. Арт. 3. Królewski główny sztab składa się z 30 Pułkowników, 30 Podpułkowników, 100 Szefów szwadronów, 300 Kapitanów i 100 Poruczników. Арт. 4. Wojskowa intendentura, w czasie pokoju, składa się z 20 intendentów, 180 podintendentów i 25 adjunktów podintendentów. Арт. 5. Gdzie powyższe podania są przekroczone, w razie śmierci kilku członków, tylko połowa wakujących miejsc osadzana będzie, dopóki z elatem się nie zrówniają.

— Jenerał-Porucznik, *Carra St. Cyr*, zakończył życie dnia 5 w Vailly, w departamencie Aisne. (*Gaz. Codz.*)

— Posłowie Austriacki i Angielski mieli d. 11 b. m. wieczorem prywatne posłuchanie u Króla.

— Marszałek *Gerard* ma przedsięwziąć podróż do północnych departamentów, celem obejrzenia twierdz tamecznych.

— Dnia 13 zgromadzili się: Xiążę *Orleans*, oraz Ministrowie oświecenia, spraw wewnętrznych i robót publicznych u Marszałka *Sault*, w ministerjum wojny. Narady trwały 1½ godziny. Potem udali się PP. *Thiers* i *Barthe* do pałacu *Tuilleries*, gdzie się znajdował także Hrabia *Sebastiani*. (*Dzien. Powsz.*)

— 16 Января. —

Частное письмо из Мадрита от 7-го сего месяца доносит: Все Генералы-Капитаны Испанских провинций несогласаются на политический действия Г. Зеа, и единогласно домогаются древних свобод и прав. — *Дон Карлос* еще находится в *Виллареаль*; жилище его окружает многочисленная стража, а у дверей поставлены 2 орудия.

— Газета *Mémorial Bordelais*, от 13-го сего м., доносит, что в Каталонии произошло всеобщее возмущение, имея целью опровергнуть настоящее Министерство, и что Генерал *Лландерс* есть начальник такого возмущения. Министерский Журнал, *Journal de Paris*, замечает, что последние известия, полученные из Барцелонны от 11-го сего месяца, вовсе о том не упоминают. Также газета, *Indicateur de Bordeaux* оспаривает донесение журнала *Mémorial*, утверждая, что доселе все сие дело ограничивается протестом против системы Министров. (*Газ. Кодз.*)

Страсбург, 3-го Января.

Вчера вечером арестовано здесь 17 офицеров артиллерии и отведено в военную тюрьму. Сия строгая мера проходила, не от политических причин. Сказанные офицеры не хотели только принять в свой полк одного морского офицера. Полковник сего полка донес Генералу, командующему артиллерией, о таком сопротивлении со стороны офицеров, Генерал, Министру, а сей последний приказал сих офицеров заслушать арестовать.

— 15 Января. —

В непродолжительном времени воздвигнуть здесь будет памятник в честь знаменитого уроженца сего города, Генерала *Клебера*. На площади *Бролье*, противу театра, выставлена деревянная модель сего памятника, который будет отлит из бронзы, для того чтобы каждый мог объявить свое об оном мнение. (*Дз. Польш.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондон, 15 Января.

Вчера по полудни было у Графа *Грейя* заседание Кабинетного Совета, которое продолжалось четыре часа. Вечером собрались вторично Члены оного у Лорда *Алтигорпа*.

— Вместо Лорда *Стратфорда-Каннинга*, отправлен будет в С. Петербург Лорд *Мельбурн*.

— В прошедшую пятницу прибыл из Португалии в Фальмут шонер *St. Antonio de Cerre*, и привез 6 бывших чиновников *Дон-Мигуэля*, а в том числе и Графа *Вяна*; но не доставил никаких новых известий.

— Очевидно, что Король Голландский не отступает от принятой им системы медленности. Послал он своего Министра иностранных дел в Вену надеясь, что в случае, ежели бы последствия не отвратили его желания в будущем, по крайней мере, признание Бельгии независимым Государством, отложено будет на неопределенное время. Три с половиною года протекло, со времени последовавшего разрыва между Южными и Северными провинциями Нидерландского Королевства, однакож, кажется, что переговоры, столько же времени продолжавшиеся, для решения сего дела, действительного не имели успеха. Совершенного примирения не желает Правительство Голландское и старается избегать оного. Вильгельм I Король Голландский, равным образом как Филипп II, Король Испанский, предпочитает перемирие совершенному миру. (*Газ. Кодз.*)

— Газета *Albion* доносит, что Маршал *Бурмонз*, которого ежедневно здесь ожидают, до вчерашнего числа сюда еще не прибыл. Приезд его в Англию относится к немаловажным делам. (*Дз. Р.*)

— 17 Января. —

Министры по целым ночам занимаются теперь делами. Говорят, что может последовать перемещение некоторых Министров. (*Газ. Кодз.*)

— Введение искусства бить посредством хлора значительно умножило материалы для приготовления бумаги, потому, что теперь не только употребляют выбойки, остающиеся на хлопчатобумажных фабриках, но даже и ненужные обертки, в которых, привозится хлопчатая бумага, вместо льняного трепья, так, что ни недостаточное доставление с твердой земли трепья, за которое Американцы платят гораздо лучше, ни большее требование бумаги не возмущает цены ее. Теперь, не только она готовится лучше, но и приходится 50 проц. дешевле, нежели, как было за 25 лет прежде. (*A.P.S.Z.*)

Испания.

Мадрид 31 Декабря.

Генерал *Сарсфилд* отозван в Мадрид; почитают его сумасшедшим; говорят, что он по-

— Дня 16. —

Правительственный лист из Мадрида от 7-го доносит: „Все Жене- ралы Капитаны провинций są przeciwni polityce Pana Zea, i żądają jednomyślnie dawnych praw i swobód. — Don Carlos jeszcze bawi w Villareal; jego mieszkanie otaczają liczne straża a przede drzwiami są 2 działa postawione.“

— Газета *Memorial Bordelais* z 13 t. m. twierdzi, że w Katalonii zaszło powszechne powstanie, w zamiarze obalenia Ministerium, i że jen. Llander stanął na czele tego poruszenia. Dziennik ministerialny *Journal de Paris* czyni uwagę, iż ostatnie otrzymane wiadomości z Barcelony z dnia 11 t. m., nie o tém nie wspominają. Także gazeta *Indicateur de Bordeaux* zaprzecza twierdzeniu gazety *Mémorial*, i utrzymuje, że dotąd cała rzecz ogranicza się na protestacyi przeciwko systematowi Ministrów. (*Газ. Кодз.*)

Straßburg d. 5 Stycznia.

Wczora wieczorem aresztowano tu 17 oficerów artylleryi, i zaprowadzono do więzienia wojskowego. Surowy ten krok nie pochodził z przyczyn politycznych. Wzmiankowani oficerowie nie chcieli tylko przyjąć pewnego oficera morskiego do pułku swego. Pułkownik tegoż pułku donosił najpierw Jenerałowi dowodzącemu artylleryą, o tém wzbranianiu się owych oficerów, a Jenerał, Ministrowi, który za ten opór kazał ich aresztować.

— Дня 15. —

Wkrótce ma być wystawiony w mieście tutejszem pomnik naszemu sławnemu ziomkowi, Jenerałowi *Kleber*. Na placu *Brogie*, przed teatrem, stoi drewniany model tego pomnika, który ma być ulany ze spiżu, a to celem, iżby każdy mógł zdanie swoje o nim oświadczyć. (*Dzien. Powsz.*)

BRYTANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn 15 Stycznia.

Wczoray z południa odprawiła się u Hrabiego *Grey* Rada gabinetowa, która trwała 4 godziny. Wczorazem zgromadziła się drugi raz u Lorda *Althorp*.

— Zamiast Lorda *Strafford Canning*, ma otrzymać polecenie Lord *Melbourne* do Petersburga.

— W zeszły Piątek przybył szoner „*St. Antonio de Cerre*“, z Portugalii do Falmouth, i przywiózł 6 byłych Urzędników *Don Miguela*, pomiędzy tymi *Hr. Viana*; ale nie udzielił żadnych nowych wiadomości.

— Widoczną jest rzeczą, że Król *Hollenderski* obstaje przy swym systemacie odwlekania. Wysłał on swego Ministra spraw zagranicznych do Wiednia, w nadziei, iż gdyby wypadki nie miały być przyjaźne dla jego dalszych widoków, przynajmniej uznanie Belgii, jako niepodległego Państwa, na niepewny czas odroczone zostanie. Półczwarta roku minęło od rozłączenia się południowych i północnych prowincyi Królestwa *Niderlandów*, a jednak, zdaje się, że układy, również długie trwające, celem załatwienia tej sprawy, wcale istotnego nie uczyniły postępu. Stanowczy ugody nie chce Rząd *Hollenderski* i stara się jej unikać. *Wilhelm I*, Król *Hollenderski*, jak niegdyś *Filip II*, *Hiszpański*, przenosi rozeym nad pokój. (*Газ. Кодз.*)

— Gazeta *Albion* donosi, że Marszałek *Bourmont*, codziennie tu spodziewany, nie przybył jeszcze do dnia wczorayszego. Officer ten udaje się do Anglii w dosyć ważnym interesie. (*Дз. польск.*)

— Дня 17. —

Ministrowie pracują w tych dniach do późnej nocy. Mówią, iż może częściowa zmiana Ministrów nastąpić. (*Газ. Кодз.*)

— Wprowadzenie sposobu bielenia, za pomocą chłoru, znacznie powiększyło liczbę materyałów, potrzebnych do wyrabiania papieru, ponieważ teraz, nie tylko pozostające szczątki bawełny w fabrykach, ale nadto i okładki, w których się przywozi bawełna, używają się zamiast płóciennych szmatów; tak, iż ani dostarczeniu w małej ilości płóciennych szmatów ze stałego ładu, za które Amerykanie drożej płacą, ani większe potrzebowanie papieru, nie podnoszą jego ceny. Dopiero nie tylko papier wyrabia się w większej dobroci, lecz i o 50 procentów taniej kosztuje, niżli przed 25 laty. (*A.P.S.Z.*)

HISZPANIA.

Madryst d. 31 Grudnia.

Jenerał *Sarsfield* został powołanym do Madrytu; poczytują go za mającego pomieszane zmysły; jak

страдалъ отъ употребленія въ больномъ пріемѣ опиума. — Герцогъ Санъ-Фернандо опасно боленъ.

— Члены Правительственнаго Совѣта будутъ получать жалованья по 30,000 франковъ въ годъ.

— Г. Зеа пользуется постоянною благосклонностію Королевы, хотя въ высочайшей степени нелюбимъ онъ народомъ.

— Донъ-Карлосъ, 14 Декабря, находился въ Вилла-Реалъ, недалеко отъ Оporto; полагаютъ, что онъ намеренъ слѣдовать въ Ламега.

— Сношенія между Витторіо и Байонною, опять прекращены; и нельзя надѣяться скората возобновленія оныхъ; ибо число войскъ Королевы почти вездѣ оказывается недостаточнымъ.

— Состояніе Каталоніи беспокоитъ политику Г. Зеа; Генеральный Капитанъ вооружаетъ жителей, и дѣйствуетъ неспрашиваясь съ Правительствомъ, и даже не доставляя ему отчета въ своихъ дѣйствіяхъ.

— Когда думали, что занятіе Морелли возвратитъ тишину въ провинціи Валенціи, между тѣмъ, начальники инсургентовъ Магранетъ и Моранъ, опять начали мятежныя дѣйствія и образовали свои отряды. 16-го сего мѣсяца взяли они въ плѣнъ роту полка Куенца, съ денежнымъ транспортомъ. (Dz. Powsz.)

— Постановленіемъ отъ 27-го сего мѣсяца, Министръ внутреннихъ дѣлъ назначенъ исправляющимъ временно должность Министра Финансовъ, вмѣсто Г. Мартинеза, который по собственному прошенію уволенъ, ибо не хотѣлъ дѣлать займовъ за границу. Для облегченія производства дѣлъ, учреждается главное управленіе финансовъ, котораго начальникомъ назначенъ бывшій Членъ Кортесовъ Г. Жюсте-Банкьери. Другимъ же постановленіемъ Г. Юльианъ Аквиліно Перезъ назначенъ главнымъ Директоромъ государственнаго казначейства вмѣсто Г. Ремиза. (Gaz. Codz.)

ПОРТУГАЛІЯ. Оporto 18 Декабря.

1-го числа с. м. Мигуэлисты опять пытались взять приступомъ укрѣпленія нашего города, со стороны Анья-Санты и Фурмиги. Они подступили въ числѣ 3 или 4 тысячи и бросились на приступъ довольно храбро, но были однакоже весьма скоро отражены. Сколь великъ былъ уронъ ихъ при семъ случаѣ, еще съ точностію опредѣлить нельзя; извѣстно однакоже, что на мѣстѣ остались Полковникъ 8-го Кавалерійскаго полка, и нѣсколько Офицеровъ. Впрочемъ и Педройсты лишились въ семъ дѣлѣ одного изъ лучшихъ своихъ Штабъ-Офицеровъ, Полковника Пахикоса. Генераль Стубсъ отправился 11-го числа на пароходъ „Lord-of-the-Isles“ въ Лиссабонъ и передалъ Главное Начальство Барону Пика-Целеріо, мужественному защитнику Сьерры. Трудно рѣшить, совершенно ли въ состояніи сей Генераль замѣнить Пахикоса, однакоже нѣтъ сомнѣнія, что подъ защитою его городъ будетъ находиться въ столь же безопасномъ положеніи, какъ и прежде. Онъ обратилъ главное вниманіе на то, чтобы еще сильнѣе укрѣпить городъ и уже со стороны Монте-Гайа защитилъ оный весьма надежно. Изъ Брага увидѣли, что тамъ весьма дѣятельно продолжается наборъ рекрутъ для Дона Мигуэля. Проникнувшія въ Браганцу (въ Трасъ-осъ-Монтесъ, въ Сѣверовосточной части Португаліи) Испанскія войска, перешли опять назадъ за границу. По послѣднимъ извѣстіямъ, Донъ Карлосъ пребываетъ въ Вилла-Реалъ (въ Трасъ-осъ-Монтесъ, почти въ срединѣ между Браганцою и Оporto); къ нему присоединились Епископы Леонскій, Тюнскій (въ Галиціи) и Толедскій; говорятъ, что первый изъ нихъ привелъ къ нему отрядъ кавалеріи. Англійскій военный шлюпъ „Немродъ“, недавно вышелъ въ море, съ тѣмъ, чтобы крейсировать у Испанскихъ и особенно у Баскскихъ береговъ. — Онъ, сказываютъ, имѣетъ предписаніе, въ случаѣ, ежелибы Донъ Карлосъ пожелалъ сѣсть на корабль, недопускать его вытти на берегъ, и, буде можно, захватить его. — Торговля въ совершенномъ бездѣйствіи: одинъ только Портвейнъ возвышается ежедневно въ цѣнѣ. (С. П. В.)

ТУРЦІЯ.

Съ Турецкихъ границъ, 26 Декабря.

Пишутъ, что Мегмедъ-Али началъ уже завоеваніе Счастливой-Аравіи, занятіемъ провинціи Мокка, извѣстной по своему превосходному кофе. А по сему вынуждены будутъ Турки покупать любимый свой напитокъ, кофе, у Египетскаго Вице-Короля. Однакожъ извѣстіе сіе требуетъ подтвержденія.

Смирна, 18 Декабря.

Турки, подъ руководствомъ иностранныхъ искусныхъ офицеровъ, занимаются приведеніемъ въ самое лучшее состояніе защищенія Дарданельскаго пролива и всѣхъ укрѣпленій вдоль сего пролива. Гарнизонъ двухъ нижнихъ крѣпостей при входѣ изъ Ар-

хлычаѣ, мѣлъ уzyć mocney dozy opium. — Xiążę San-Fernando choruje niebezpiecznie.

— Członkowie rady rządowej pobierać mają pensyi roczney 30.000 fr.

— Pan Zea posiada ciągle względy Królowey Rejentki, chociaż w naywyższym stopniu niema wziętości w narodzie.

— Don Carlos był d. 14 h. m. w Villa-Real, niedaleko Oporto; mniemają, iż zamierza udać się do Lamego.

— Związek między Vittoria i Bayonna jest znowu przerwany, i niebardzo spodziewać się można prędkiego jego przywrócenia: gdyż liczba woyska Królowey prawie wszędzie okazuje się niedostateczną.

— Stan Katalonii jest zatrważającym dla polityki Pana Zea; Jeneralny Kapitan uzbraja ohywateli, i działa niepytając się Rządu, a nawet niezdając mu sprawy z czynności swoich.

— Gdy mniemano, iż zajęcie Morelli przywróci spokojność w prowincyi Walencyi, tymczasem dowódcy powstańców Magranet i Moran podnieśli znowu chorągiew rokoszu, i oddziały swoje uorganizowali. Dnia 16 h. m. zabrali kompanią pułku Cuenca z transportem pieniędzy. (Dzien. Pow.)

— Na mocy dekretu z d. 27 h. m. został Minister spraw wewnętrznych tymczasowie mianowany Ministrem skarbu na miejsce Pana Martinez, który się podał do dymissyi, gdyż nie chce za granicą zawierać pożyczek. Dla ułatwienia postępu interesów, zostaje główna intendentura skarbu urządzona, której kierunek poruczone P. Juste Banquieri, byłemu Deputowanemu Korteżów. Na mocy drugiego dekretu zostaje P. Julian Aquilino Perez głównym dyrektorem skarbu w miejsce Pana Remisa. (Gaz. Codz. War.)

ПОРТУГАЛІЯ.

Oporto dnia 18 Grudnia.

Дня 1 т. м. Мигуэлисты знову пробовахи взіаць штурмомъ варовніе нашего міста, од strony Анья-Санты і Фурмиги. Подесзли они в лицьбі 3х до 4х тисіеци, і рзучили сіа до штурму досыч мѣзніе, zostali jednakże bardzo rychło odparci. Jak wielka była ich strata przy tém zdarzeniu, z pewnością jeszcze powiedzieć nie można; wiadomo jednakże, że zabity został Półkownik 8mego pułku jazdy, i kilku oficerów. — Z resztą i Pedryści utracili w tej rozprawie jednego z lepszych swych Sztebs Oficerów, Półkownika Pachikosa. Jenerał Stubs wypłynął dnia 11 na statku parowym Lord-of-the-Isles do Lishony i powierzył główne dowództwo Baronowi Pica-Celerio, mężnemu obrońcy Sierry. Trudno wyrzec, jeśli ten Jenerał jest w stanie zastąpić zupełnie Pachikosa; nie masz jednakże wątpliwości, że pod jego obroną miasto zostawać będzie w równie bezpiecznym stanie, jak było wpródy. On zwrócił główną uwagę na to, żeby jeszcze mocniej obwarować miasto, i już ze strony Monte-Haya obwarował je wcale mocno. Z Braga donoszą, że tam nader czynnie wybierają rekruta dla Don Miguela. Woyska hiszpańskie, które wkroczyły do Braganza (w Trazos-Montes w północno-wschodniej części Portugalii) przeszły znowu za granicę. Podług ostatnich wiadomości Don Carlos znajduje się w Villa-Real, (w Trazos-Montes, prawie po środku między Braganzą i Oporto); do niego przyłączyli się Biskupi Leonski, Tiniski (w Galicyi), i Toledański; mówią, że pierwszy z nich przyprowadził mu oddział jazdy. Angielska wojenna szalupa Nemrod, nie dawno wypłynęła na morze, w celu krążenia przy Hiszpańskich, a szczególniej przy Baskijskich brzegach. — Powiadają, że ona ma zalecenie, w razie, jeżeliby Don Carlos zechciał się udać na okręt, nie dozwalać mu wysiąść na brzeg, i, jeżeli można, go poymać. Handel w zupełnej zostaje nieczynności. Portwein tylko podnosi się oodziennie w cenę. (G.S.P.)

ТУРСУЛ.

Od granic Tureckich, d. 26 Grudnia.

Donoszą, że Mehemed Ali rozpoczął już zajęcie szczęśliwey Arabii, przez osadzenie prowincyi Mokka, znanej z piękney kawy. Tak więc będą musieli Turcy, ulubiony swój napój, kawę, kupować od Vice-Króla Egiptu. Wiadomość ta wszelako potrzebuje potwierdzenia.

Smyrna d. 18 grudnia.

Turcy pracują, pod kierunkiem obcych zdolnych oficerów, nad postawieniem w najlepszym stanie obrony Dardanelów i wszystkich fortyfikacyi, wzdłuż tej ciśnieiny morskiej. Także załogi dwóch niższych zamków warownych od wpłynienia z Archipelagu, gdzie

хипелага, гдѣ онъ наиболѣе разширяется, получилъ въ послѣднее время подкрѣпленіе. Приводятъ равномерно вълучшее оборонительное состояніе замки надъ заливомъ Саросъ, гдѣ моглибы сдѣлать высадку войска между симъ заливомъ и Мраморнымъ моремъ, для завладѣнія Дарданельскимъ проливомъ.

— Въ Смирнѣ богатые Греки и Армяне, даже самыя Турки, для охраненія себя и собственности своей отъ жестокости и грабительства правителей, принимаютъ Россійское подданство. (Gaz. Codz.)

ГРЕЦІА.

Навплиа 26 Декабря.

Циркулярнымъ предписаніемъ Греческаго Правительства приглашены въ сей городъ всѣ Капитаны Греческихъ купеческихъ кораблей, для полученія новыхъ приказовъ; полагаютъ, что правительство намѣрено истребить морскихъ Корсаровъ. (G.C.)

ИТАЛІЯ.

Римъ 2 Января.

Военная Коммиссія съ отмыннымъ усердіемъ занимается образованіемъ арміи; многіе изъ офицеровъ произведены въ высшіе чины, а напротивъ того многіе изъ штабъ-офицеровъ получили отставку съ жалованьемъ, или совершенно уволены отъ службы. Здѣшній плацъ-коммандантъ, Секретарь Военной Коммиссіи Контини, уволенъ отъ должности Секретаря, и на его мѣсто назначенъ Полковникъ Лорини. (Gaz. Codz.)

ШВЕЦІЯ.

Стокгольмъ 3-го Января.

По Высочайшему повелѣнію такъ названный большой театр въ Стокгольмѣ, не имѣя возможности содержаться изъ собственныхъ доходовъ, закрыть будетъ 1-го Іюня настоящаго года.

— 10 Января —

Адмиралъ *Лягерстрель* принялъ начальство надъ флотомъ въ Карльскронѣ, ибо Адмиралъ *Лягербилке* отозванъ въ сію столицу. (Dzien. Pow.)

Лакъ для дерева, выдерживающій дѣйствіе кипящей воды.

Недавно сообщили намъ Журналы *), способъ для приуготовленія слѣдующаго лака, которой на деревѣ можетъ выдержать дѣйствіе кипящей воды. Надобно взять полтора фунта льнянаго масла, нагрѣть его до кипѣнія въ мѣдномъ не луженомъ котелкѣ, повѣсить въ срединѣ его маленькой холстяной мѣшечекъ, содержащій 5 унцій глета и 3 унціи сурика въ видѣ тонкаго порошка, но такъ, чтобы мѣшечекъ сей не касался дна котла, и продолжать кипяченіе до тѣхъ, пока масло получитъ густой бурой цвѣтъ. Тогда надобно вынуть сей мѣшечекъ и на мѣсто его повѣсить другой съ осьми головками чеснока и кипятить еще столько; мѣшечки на проволоку завѣшивать надобно. Засимъ должно положить въ котелокъ фунтъ янтара, которой надобно напередъ разплавить слѣдующимъ образомъ. Къ истолченному янтари прибавить осмьюшку фунта масла льнянаго, и поставить смѣсь сію на яркой огонь, а когда янтаръ расплавится, то его вылить въ приготовленное льняное масло и дать еще кипѣть двѣ или три минуты помѣшивая какъ должно, наконецъ дать всему остояться, слить освѣтлившуюся жидкость и, когда она охладится, разлить въ склянки и хорошенько заткнуть.

Употребленіе сего лака слѣдующее. Выполировавши назначенное подъ него дерево, надобно дать ему цвѣтъ какой угодно, на примѣръ покрыть поверхность его тонко сажею смѣшенною съ терпентиннымъ масломъ; а когда сія краска совершенно высохнетъ, то наложить слой лака нѣжною губкою, дабы онъ былъ ровнѣе, и повторить сіе четыре раза, наблюдая только, чтобы класть новой слой лака тогда, когда прежде положенной высохъ.

Лакъ сей весьма недорогій, употребленнымъ быть можетъ для покрыванія внутри посуды деревянной, въ винокурныхъ заводахъ, особливо паровыхъ, а именнно кадокъ, въ коихъ отгоняется хлѣбное вино или спиртъ, и кои столь подвержены порчи, по причинѣ кипящей въ нихъ влажности, и разваривающей въ скоромъ времени поры дерева, проницающія оныя насквозь. Ежелиже наложить симъ лакомъ свнутри, а снаружи покрыть обыкновенною масляною краскою, деревянная посуда получитъ прочность, поддерживающую ихъ на долгое время, такъ, что выгода по сей части вознаградить въдесятеро издержку на лакъ и краски.

ten jest najszerzym, otrzymały w ostatnim czasie posiłki. Postawiają także w lepszej obronie zamki nad zatoką Saros, gdzieby wojsko do opanowania cieśniny, między tą zatoką, a morzem Marmora, wylądować mogło.

— U nas w Smyrnie bogatsi Grecy i Ormianie, a nawet Turcy, chcący swe osoby i swą własność uchronić przed okrucieństwem i zdzierstwem rządów, przyjmują poddaństwo rossyyskie. (Gaz. Codz.)

ГРЕЦІА.

Nauplia 26 Grudnia.

Okolnik greckiego Rządu zwołuje do tutejszego miasta wszystkich Kapitanów greckich okrętów handlowych, dla odebrania nowych zleceń; sądzą, że Rząd chce zapobiedz Korsarzom morskim. (Gaz. Codz.)

ВѢОСНУ.

Rzym dnia 2 Stycznia.

Wojskowa Kommissya pracuje z największą gorliwością nad organizacją armii; wielu oficerów posunięto na wyższe stopnie, a przeciwnie wielu sztabowych Oficerów pensjonowano, albo uwolniono ze służby. Tutejszy Kommandant placu Contini, Sekretarz wojskowej Kommissyi, został od obowiązków Sekretarza uwolniony, a Półkownik Lorini został Sekretarzem. (Gaz. Codz.)

СЗВЕСІА.

Sztokholm 3 Stycznia.

Według postanowienia królewskiego, tak nazwany Wielki teatr w Sztokholmie, niemogąc się utrzymać ze swoich dochodów, będzie zamkniętym od dnia 1 Czerwca r. b.

— Dnia 10. —

Admirał *Lagersträle* objął dowództwo floty w Karlskronie, gdyż Admirał *Lagerbielke* został powołanym do tutejszej stolicy. (Dz. powsz.)

Pokost na drzewo, wytrzymujący działanie wody wrzącej.

Nie dawno udzielili nam pisma peryodyczne (a) sposób robienia następnego pokostu, mogącego na drzewie wytrzymać działanie wody wrzącej. Wzięto półtora funta lnianego oleju, zagrzać do zawrzenia w miedzianém, niepobielaném kociołku, zawiesić w nim niewielki płócienny woreczek, w którym jest 5 uncyy gleyty i trzy uncye minii, na cienki proszek utartych, lecz tak, aby woreczek nie dotykał się do dna kotła i i przedłużać wrzenie dotąd, póki olej nie nabierze gęstego, rudego koloru. Wówczas trzeba woreczek wyjąć, a na miejsce jego powiesić drugi, zawierający w sobie ośm główek czostku i dać wrzeć drugie tyle. Woreczki trzeba na drócie zawieszać. Po czém należy wysypać do kociołka funt bursztynu, który wprzód rozpuścić, takim sposobem: do utłuczonego bursztynu dodać ośmą część funta oleju lnianego i postawić przy mocnym ogniu; kiedy się zaś bursztyn rozplynie, zlać go do przysposobionego powyższym sposobem oleju, i dać jeszcze wrzeć przez dwie albo trzy minuty, mięszając należycie. Nakoniec zostawić to wszystko do ustania się, zlać wyklarowany pokost, a gdy ostygnie, zlać do flasz i dobrze zatknąć.

Użycie tego pokostu jest takie: wypolorowawszy przeznaczone poden drzewo, trzeba mu nadać kolor, jaki się podoba; na przykład pokryć powierzchnię cienką sadzą angielską, zmieszaną z olejkiem terpentynowym; kiedy farba ta należycie wyschnie, nałożyć warstę pokostu delikatną gąbką, żeby legł równiey i powtórzyć to samo razy cztery, postrzegając tylko, iżby kładła nową powłokę pokostu wtedy, kiedy uprzednio nałożona już wyschła.

Pokost ten wcale nie drogi, użyć się może do polewania wewnątrz naczyń w gorzelnianych zakładach, szczególniey w parowych, a właściwie czopów (kadek), w których się dystylluje wódka albo wyskok, któreto naczynia tak są uległe zepsuciu, z przyczyny wrzących w nich rozcieków, rozwarzających w prędkim czasie pory drzewa, przenikając je na wylot. Jeżeli zaś polewane będą tym pokostem wewnątrz, a zewnątrz pomalowane zwyczajną farbą olejną, naczynia drewniane nabędą trwałości, zapewniającej je na długi czas w stanie sposobnym do użycia tak, że korzyść z tego względu otrzymana, w dziesięciokro nagrodzi wydatek na pokost i farbę.

*) Journal des connoiss. usuelles. T. VI. Стверя. Муравей No 7 1830.

a) Journal des Connoiss. usuelles T. VI. Мрѡвка Пѡлноц. N. 7. 1830.

Мы полагаемъ издержку, на сѣи два предметъ, выложенную, на вылакированіе двухъ кадокъ паровыхъ, 10 пудоваго затора ржи, 3 рубля 50 копѣекъ серебромъ, что уже больше никогда стоить неможетъ. Существованіе ихъ продолжится сверхъ обыкновеннаго, положимъ только лѣтъ 9, въ теченіи коихъ слѣдовало бы переменить посуду раза три, которая стоитъ сереб. рублей шесть, самое дерево съ работою бондаря щитая, то уже выйдетъ издержка въ рублей 18. Пусть въ теченіи того же времени окрашеніе и лакировка произведется 4 раза, но довольно всякіе три года не много обновить сѣю работу, то стоитъ будетъ 14 руб. и еще посуда останется на дальшее время годною къ употребленію, или цѣлою.

Какая же прибыль для винокурни, ежели и прочія еще посуды деревянныя, такимъ же способомъ прочность свою получать!

Китъ для замазки ущелинъ и трещинъ въ деревянной посудѣ, въ коей кипятятъ жидкости.

Надобно взять 24 частей вѣсомъ порошка глины отъ старыхъ черепицъ, мѣлко весьма простеннаго, 4 части зындра кузничаго въ порошокъ, и часть просѣянной хорошенко муки ржаной, замѣсить въ тѣсто густое, какъ обыкновенной стекольной китъ, съ масломъ льнянымъ или конопнымъ, немного прежде перевареннымъ.

Симъ китомъ смазывать мѣста, гдѣ протекать будетъ, съ перва высушивъ оныя. Китъ же на всякій случай держать въ погребѣ, или сыромъ какомъ либо мѣстѣ, дабы не просохъ слишкомъ.

О приготовленіи маленькихъ огурчиковъ для зимнихъ салатовъ и венегретовъ.

Во Франціи, приготовленіе сѣе производится слѣдующимъ образомъ. Выбираютъ, сколь возможно, свѣжіе маленькіе огурчики; чистятъ ихъ волосанною щеткою; обрѣзаютъ у нихъ хвостики и кончики; и кладутъ въ насыщенный растворъ поваренной соли на сутки. Послѣ сего, разсолъ сливаютъ, а огурчики выкладываютъ на полотенце, для скапанія, и оставляютъ ихъ въ семь состояній четыре или пять часовъ. За симъ укладываютъ ихъ въ горшокъ, или банку, слоями съ листьями эстрагона и небольшимъ количествомъ чеснока. Можно также прибавлять хорицы. Сверху уложенные огурчики накрываются травою тимьяна (*Thym*). Съ другой стороны нагреваютъ почти до кипѣнія простой уксусъ, въ которомъ растворены обыкновенная соль и небольшое количество нашатыря, и снявъ восходящую на поверхность сей жидкости пѣну, осторожно сливаютъ ее на уложенные огурчики, такъ, чтобы не попало на нихъ нисколько уксуснаго осадка; а по томъ затыкаютъ горшокъ, и оставляютъ его въ семь состояній на трое или четыре сутки. Послѣ сего, сливаютъ изъ него жидкость, кипятятъ ее несколько минутъ, для отдѣленія пѣны и сгущенія, и опять выливаютъ на огурчики. По изтеченіи двухъ дней, уксусъ снова сливается и замѣняется новымъ, вскипяченнымъ также, какъ и въ первой разъ; наконецъ, горшокъ закупоривается герметически и приготовленіе кончено. (*Bibliot. Physico-econom. N. 30.*)

Новыя Книги.

Въ исходѣ прошедшаго 1833 года, вышла изъ печати, въ типографіи Г. Завадзкаго, въ Вильнѣ, книга на польскомъ языкѣ, подъ заглавіемъ: Начертаніе Всеобщей Географіи, сочиненное Профессоромъ Королевскаго Коллегіума Св. Людовика въ Парижѣ Ансартымъ, переведенное съ французскаго и умноженное подробнымъ географическимъ описаніемъ Россійской Имперіи. Продается въ книжной лавкѣ Г. Завадзкаго: цѣна 35 коп. сер.

— Въ типографіи Г. Гликсберга напечатанъ изданный Г. Осипомъ Кржечковскимъ, на польскомъ языкѣ новый Альманахъ, на 1834 годъ, подъ заглавіемъ: Звичъ. Названіе взято изъ Литовской Мифологіи. Книга сѣя заключаетъ между прочими слѣдующія статьи въ прозѣ: о древнемъ состояніи Литвы до принятія Христіанской вѣры. Обзоръ населенія города Вильны, соч. Г. Михайломъ Балинскимъ. Отрывокъ изъ записокъ извѣстнаго польскаго стихотворца Карпинскаго. Историческое свѣдѣніе и основанная на ономъ повѣсть о сооруженіи церкви Св. Анны въ городѣ Вильнѣ, сочин. Г. Осипомъ Крашевскимъ; и проч. Въ семь альманахъ помѣщены также стихотворенія Г. Мицкѣвича, Одынеца, Крошинскаго, Росоловскаго и проч. Книжка сѣя украшена литографированнымъ портретомъ и снимкомъ съ почерка Карпинскаго, видомъ церкви Св. Анны, которая представляетъ собою въ мѣнѣ прелестный памятникъ готическаго зодчества; а также музыкальными нотами сочиненія Г. Виктора Кажинскаго. Продается во всѣхъ книжныхъ лавкахъ: цѣна 2 руб. сер.

Личимъ kosztъ na wypokoszenie i pomalowanie, wyłożony na dwie kadki parowe, 10-pudowego zatoru żyta, 3 ruble 50 kopiejek srebrem, od czego nigdy więcej kosztować nie może. Trwanie ich przedłuży się nad termin zwyczajny, choćby tylko 9 lat, w przeciągu których, należałoby odmienić naczynie trzy razy, które kosztuje najmniej rubli srebr. 6, samo licząc drzewo i robotę bednarską, już tѣm samѣm rozchodę gdzie 18 rubli. Dajmy, że w przeciągu tegoż czasu, wypadnie poprawić pokostowanie i malowanie razy 4, lecz dość co trzy lata cokolwiek odnowić tę robotę, więcby kosztowało rubli 14, a jeszcze naczynie na długi czas przydatne do użycia czyli całe zostanie.

Jakaż więc korzyść w gorzelni, jeżeli dotego jeszcze i inne naczynia drewniane, takimъ же sposobem trwałość swoją zachowają!

Kit do zamazywania szpar i otworow w naczyniach drewnianych, w których wrę rozcieki.

Trzeba wziąć 24 części wagi gliny w proszku, ze starej dachówki, bardzo delikatnie przesianej, 4 części zyndry na proch utartej, i 1 część pyłłowej maki żytniej, zrobić z tego ciasto gęste, jak zwyczajny szklarski kit, przez dodanie oleju lnianego lub konopnego, cokolwiek wprzód przegotowanego.

Tym kitem zalepiać miejsca, gdzie przecieka, wysuszyć wprzód one. Kit zaś na każdą potrzebę utrzymywać w sklepie, albo w jakim wilgotnym miejscu, żeby nazbyt nieprzesychał.

O marynowaniu małych ogórkow na sałatę.

We Francyi ogórki takowe marynują następnym sposobem. Zbierają, jak można, najmłodsze małe ogórki; oczyszczają je szczotką; poczem obrzynają i ogonki i koniuszki kwiatowe, kładą się w wodę nasyczoną solą kuchenną na 24 godzin. Następnie rosół zlewa się, ogórki kładą się na płótnie, dla wolnego oschnięcia, w jakim stanie zostają 4 albo 5 godzin. Dopieroż układają się w garnek, albo stół, przekładając warstwy liści estragonu, z małym przydaniem czoszczku. Można też dołożyć do tej zaprawy goździków kramnych i cynamonu w kawałkach. Po wierchu ogórki przykrywają zielem tymianu (*Thym*). Tym czasem zagrzewają prawie do zawrzenia ocet zwyczajny, w którym rozpuszczona sól kuchenna i cokolwiek olejku terpentynowego, po zdjęciu wydobywającej się na powierzchni tego płynu piany, z ostrożnością leją ją na upakowane ogórki, tak, aby nie spłynęło na nich nic z osadu w occie będącej. Poczem zatykają naczynie i zostawiają w tym stanie na 3 lub 4 pory. Po których zlewają płyn, dają jemu zawrzeć przez kilka minut, dla odsumowania i zgęszczenia nieco, i znowu leją na ogórki. Po przeysciu dwóch dni, ocet powtórnie zlewa się i zamienia się przez nowy, tymże, co wyżej sposobem przygotowany. Naostatek naczynie się szpuntuje bardzo szczelnie, na czem robota się kończy. (*Bibliot. Physico-econom. N. 30.*)

Nowe Książki.

Przy końcu upłynionego 1833 r., wyszło w Wilnie nakładem i drukiem P. Zawadzkiego dzieło pod tytułem: *Rys Geografii Powszechney*, przez F. X. Ansart, Profesora w Kollegium Królewskim S. Ludwika w Paryżu; przekład z francuzkiego, pomnożony szczegółowym opisaniem Geograficznem Cesarstwa Rossyjskiego. Przedaje się w księgarni P. Zawadzkiego: cena kop. 35. srebr.

— Z drukarni P. Glücksberga wyszedł *Noworocznik, na rok 1834*, wydany przez P. Józefa Krzechkowskiego pod tytułem: *Znicz*. Tytuł ten wzięty jest z mitologii litewskiej. Między innemi pismami prozą znajdującą się w tym noworoczniku następujące: O dawnym stanie Litwy do wprowadzenia wiary Chrześcijańskiej; Obrachowanie ludności miasta Wilna, przez Michała Balińskiego; wyjątek z pamiętników znanego poety Karpińskiego; wiadomość historyczna i oparta na niej powieść o zbudowaniu Kościoła S. Anny w Wilnie przez Józefa Kraszewskiego. Umieszczone są także poezye P. Mickiewicza, Odyńca, Krópińskiego, Rosołowskiego i t. d. Noworocznik ten ozdobiony litografowanym portretem i fac-simile pisma Karpińskiego; wizerunkiem kościoła S. Anny, który wystawia w miniaturze prześliczny pomnik gotyckiej architektury; a także notami muzycznymi kompozycji P. Wiktora Każyńskiego. Przedaje się we wszystkich księgarniach: cena rubli 2. srebr.